

สอนอย่างไรให้เด็กคิดเขียน

● นำเสนอเมื่อ 6 มิ.ย. 2552

จากหัวเรื่องให้โตคิดกัน คิดกันว่าจะสอนอย่างไรให้เด็กคิดเขียนเรื่อง เพราะถ้าครูสามารถถอดรหัสตัวนี้ได้ ครูก็จะผ่านด่านการปวดหัวในเรื่องที่เด็กเขียนไม่เป็นเรื่องใด ผมเองนั้นชอบที่จะศึกษาเรื่องเล็กๆ น้อยๆ อย่างนี้ แล้วบันทึกไว้ในสมุดบันทึกการสนทนาระหว่างทำการสอนหรือ บันทึกไว้ในสมุดผลงาน หรือ "หนังสือเรียนเขียนด้วยเด็ก" (ผมเรียกผลงานของเด็กที่เขียนเป็นเล่มส่งผมว่าอย่างนี้) หากพบสิ่งน่าสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมเล็กๆ น้อยๆ ที่สามารถบันทึกได้ ผมจะบันทึกไว้เมื่อพบเห็นบ่อยๆ สังเกตบ่อยๆ คิดหาเหตุ - ผลบ่อยๆ แล้วจึงมานำสรุป ผมก็จะได้ความรู้เคล็ดลับในเรื่องนี้ เจาเคล็ดลับนี้แหละที่ผมต้องการจะได้ เพราะนี่คือวิชาครู

เมื่อผมเรียนวิทยาลัย ผมต้องลงทุนจ่ายค่ารถเดินทางจากยะลา เข้ากรุงเทพฯ จ่ายเงินแสวงหาเคล็ดลับของการ์ตูนกอล จนผมพอจะเล่นได้ เมื่อผมเป็นครูผมต้องลงทุนในเรื่องทุ่มเทเวลาให้กับการเฝ้าระวังพฤติกรรมของผู้เรียน จัดบันทึกไว้ แล้วค่อยๆ นำมาประมวลเป็นหลักการ นำหลักการไปทดลองซ้ำๆ จนเห็นว่าใช่แล้ว ก็สรุปได้ว่าใช่จริง ผมถือเป็นกฎ เมื่อพบปัญหาคล้ายๆ หรือเหมือนกันผมก็จะนำกฎนั้นมาแก้ปัญหา พบความสำเร็จบ่อยๆ ก็สรุปเป็นทฤษฎี ผมฝึกของผมนอย่างนี้

ภาคเรียนนี้ผมเพิ่งกลับเข้าสู่โรงเรียน กลางเดือนมิถุนายน 2544 ผมสอนชั้น ป.3 ร่วมกับน้องๆ เพื่อนครู นักเรียน ป.3 ปีนี้น่ารัก ตัวเล็กๆ อ่านหนังสือได้บ้าง ไม่ได้อ่าน เขียนได้บ้าง ไม่ได้อ่าน เป็นไปตามประสาเด็ก แต่ที่แน่ๆ คือ ไม่ดีอรรถเหมือนรุ่นก่อนๆ ผมคิดว่าคงจะเห็นเกี่ยวกับการควบคุมชั้นน้อยหน่อยๆ อาจจะเหนื่อยก็เหนื่อยกับการกระตุ้นให้รีบเรียน เร่งคนหาความรู้ เด็กๆ ที่ทุกคนจะสนใจเรื่องหลายทิศทาง ส่วนเด็กที่ไม่ซุกซนยากที่จะเข้าใจ ผมไม่ชอบเด็กซึ้งๆ ซึ้งๆ ตามใจครูสูง ผมชอบเด็กที่ท้าทายคำสั่งครู เพราะเด็กเหล่านี้ฉลาดที่จะหาทางมาแกล้งครู เพื่อแอบซอน (จะไม่) ทำงาน ที่วงเล็บนั้นหมายความว่าเด็กจะทำงาน ต่อเมื่อครูชนะเขา เราต่อสู้ทางปัญญากันบ่อยๆ และผมก็ชนะเขาบ่อยๆ แต่เด็กก็มีนะครับ อยากรู้ว่าครูชนะทุกครั้ง แล้วเด็กก็จะพูดว่า "ครูครับ ผมชนะครู" และเขาก็จะไปทำงานใหม่ผมเหมือนกัน แต่บ่อยครั้งที่ผมแกล้งทำแพเด็ก เพื่อจะรู้ว่า "ลูกไม่" ต่อไปเขามืออะไรบาง

เกมสนุกที่ผมกับเด็กมีโอกาสได้ทดสอบปัญญากันนั้น ช่วยให้ผมได้เรียนรู้เรื่องราวของเด็กๆ มากมาย และแน่นอนทุกอย่างผมจะจัดบันทึกไว้ให้เป็นความรู้สำหรับครู จดไว้มากๆ ผมก็นำมาขีดเกลาเขียนต่อให้เป็นเรื่องราว ก็จะได้เป็นหนังสือเล่มหนึ่งที่เขียนโดยครูบานนอกอย่างผม

ปีนี้เด็กๆ ที่เข้ามาเรียนกับผม สังเกตดูอ่านได้บ้างไม่ได้บ้าง ผมก็บันทึกไว้เป็นรายคน โดยเฉพาะวิธีการเรียนของเด็กแต่ละคน น่าสนใจมาก เด็กบางคนพอให้เขียนเรื่องจะมุ่งไปที่ดูหนังสือที่รุ่นก่อนๆ เขียนไว้ แล้วมาเลือกเนื้อหาลอกส่งครู พอให้อ่านจะอ่านไม่ได้ แต่ถามว่าเขียนเรื่องอะไร ก็ตอบได้ว่าเรื่องปลา และเล่าเรื่องใด ภาษาที่นำมาเขียน ขอความที่นำมาใช้ ใช้เรื่องนั้นๆ แต่ให้อ่านๆ ไม่ออก พฤติกรรมของเด็กๆ อย่างนี้ มีทุกปีและหลายโรงเรียนเท่าที่ได้อ่านพบปะพูดคุยกัน ผมกำลังศึกษาอยู่ว่า เกิดขึ้นได้อย่างไร เด็กๆ มีวิธีการดึงขอความหมายได้อย่างไร ถ้าครูรู้เคล็ดลับ ตรงนี้ก็จะได้วิธีสอนอีกวิธีหนึ่ง และจะเรียนรู้อีกวิธีการสอนอีกทฤษฎีหนึ่ง

ปีนี้ผมมีลูกศิษย์คนหนึ่งชื่อรอชานาเด็กน้อยผิวดำ นิสัยอ่อนโยนน่ารัก ชอบอ่านหนังสือ เล่าเป็นเรื่องได้แต่เขียนไม่ค่อยได้ ผมลองให้หนูน้อยสร้างสมุด "ธนาคารคำ" ขึ้นมา คำใดที่เธอเขียนไม่ได้จะต้องนำสมุดมาให้ครูเขียนให้ ผมหรือครูสุนน (ครูประจำชั้น) จะเขียนวันที่ที่เขียนคำใหม่ให้เด็ก เพื่อเป็นสถิติการเรียนรู้อ่านประจำวัน

รอชานาจะเขียนเรื่องด้วยวิธีการพูดพิมพ์แล้วเขียน พูดไปเขียนไป เสียงดังพอประมาณ ผมชอบความคิดของรอชานามาก เวลาให้เขียนเรื่อง รอชานามักจะเลือกเรื่องแปลกกว่าเพื่อนในชั้นเรียนมาเขียน แต่เรื่องเหล่านั้นมักจะคิดเขียนได้สั้นๆ ผมจะให้รอชานานำเรื่องที่เขียนมาอ่านให้ผมฟัง เป็นการทบทวนและทดสอบว่า คำที่ผมบอกให้หนู หนูน้อยอ่านออกไหม เขียนได้เพราะครูเขียนให้ดูแล้ว เขียนได้เองไหม อ่านออกไหม ผมเชื่อว่าคำใหม่ ถ้าเด็กเขียนได้ อ่านออกทดสอบ 2-3 ครั้งยังเขียนได้อ่านออก คำนั้นจะคงทน ในความรู้จำของเด็ก ถ้าชอบบ่อยๆ จะจริง และเขียนได้อย่างถาวร

วันนี้อ่านเขียนเรื่อง "คนดี" มาให้ผมอ่านด้วยวิธีการเขียนแบบเดิม คือ พิมพ์ไป เขียนไปเด็กน้อยเขียนได้ 2-3 บรรทัดก็นำเรื่องมาส่งครู ผมให้อ่านให้ฟังแล้วถามว่า

คำถามสั้นๆ จะกระตุ้นความคิดให้เด็กน้อยคิดข้อความมาเขียนเรื่องต่อ ในที่สุด รอชานา ก็เขียนได้ว่า

รอชานาเขียนเรื่อง "คนดี" โดยจัดทำเป็นหนังสือเล่มเล็กส่งผมในเย็นวันที่ 27 กรกฎาคม 2544 และในวันที่ 31 กรกฎาคม 2544 รอชานาก็เขียนเรื่อง "วินัย" ส่งผมอีก เด็กน้อยจัดทำเป็นเล่มสวยงาม เธอเขียนว่า

จะเห็นได้ว่า รอชานาสามารถพัฒนาการคิดการเขียนขึ้นมาได้ จากการที่ครูต้องกระตุ้นเด็กด้วยคำถามและถามบ่อยๆ เพื่อให้เด็กน้อยคิดต่อ

เพื่อนครูจะเห็นได้ว่า ผมมีปัญหาดูที่รอชานาขาดการคิดเขียนเรื่องยาวๆ ผมศึกษาสาเหตุ เมื่อค้นพบแล้วก็คิดวิธีแก้ไข ในที่สุดผมก็ได้สำเร็จ ผมสามารถนำมาเขียนเป็นวิจัยในชั้นเรียนได้อีกเรื่องหนึ่ง

งานสอนของเพื่อนครูถ้าจัดทำให้เป็นกระบวนการเป็นระบบ ก็จะได้ผลงานที่ดี มีผลตอบแทนเป็นงานให้เพื่อนครูได้ตลอดเวลาครับผม

โดย : ชาตรี สรราย

ที่มาข้อมูล : <http://www.newschool.in.th>
ที่มาเว็บ : <https://www.myfirstbrain.com>